

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 stycznia 1985 r.

w sprawie ubezpieczenia ustawowego środków trwałych przedsiębiorstw państwowych od ognia, huraganu, powodzi i innych zdarzeń losowych.

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Dz. U. Nr 45, poz. 242) zarządza się, co następuje:

2) szkodach w ubezpieczonym mieniu — rozumie się przez to ubytek wartości ubezpieczonych środków trwałych z powodu ich zniszczenia, uszkodzenia lub zaginięcia

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Rozporządzenie określa zasady ubezpieczenia ustawowego środków trwałych przedsiębiorstw państwowych, zwanych dalej „przedsiębiorstwami”, od ognia, huraganu, powodzi i innych zdarzeń losowych.

2. Ubezpieczeniu ustawowemu, o którym mowa w ust. 1, nie podlegają środki trwałe przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”, państwowej jednostki organizacyjnej „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, przedsiębiorstw gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, przedsiębiorstw państwowych prowadzących gospodarstwa rolne, środki transportowe gospodarki morskiej i komunikacji międzynarodowej oraz budowle w portach morskich.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

1) PZU — rozumie się przez to Państwowy Zakład Ubezpieczeń,

Rozdział 2

Przedmiot, wartość i zakres ubezpieczenia.

§ 3. 1. Przedmiotem ubezpieczenia w PZU są składniki majątku przedsiębiorstw, zaliczane na podstawie odrębnych przepisów do środków trwałych.

2. Środki trwałe, z wyjątkiem określonych w ust. 3, ubezpiecza się w wartości nowej (cenie odtworzenia).

3. Środki trwałe w nieczynnych zakładach oraz budynki i budowle przeznaczone do rozbiórki ubezpiecza się w wartości rzeczywistej, to jest z uwzględnieniem umorzenia, a maszyny, aparaty i urządzenia przeznaczone na złom ubezpiecza się w wartości złomu.

§ 4. 1. PZU odpowiada za szkody losowe w środkach trwałych, spowodowane przez ogień, huragan, powódź, piorun, wybuch, deszcz nawalny, grad, upadek pojazdu powietrznego, wydostanie się wody z urządzeń wodnokanalizacyjnych, lawinę, zapadanie i usuwanie się ziemi, a w kopalniach podziemnych — ponadto przez wylew wód podziemnych oraz wskutek tąpnięć.

2. Za szkody losowe spowodowane przez:
- 1) ogień — uważa się szkody powstałe w wyniku działania ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile;
 - 2) huragan — uważa się szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24,5 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan wówczas, gdy w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu;
 - 3) powódź — uważa się szkody powstałe wskutek:
 - a) zalania terenów w następstwie podniesienia się wody w korytach wód płynących i stojących oraz wskutek nadmiernych opadów atmosferycznych,
 - b) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych;
 - 4) piorun — uważa się szkody mechaniczne powstałe wskutek bezpośredniego uderzenia piorunu;
 - 5) wybuch — uważa się szkody powstałe w wyniku gwałtownej zmiany stanu równowagi układu z jednoczesnym wywołaniem się gazów, pyłów lub pary, wywołane ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników warunkiem uznania szkody za spowodowaną wybuchem jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż wskutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; za spowodowane wybuchem uważa się również szkody powstałe wskutek implozji, polegające na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;
 - 6) deszcz nawałny — uważa się szkody powstałe wskutek opadu deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4, ustalonym przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW); w razie braku stacji pomiarowej IMiGW w miejscu szkody, bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniu deszczu nawałnego;
 - 7) grad — uważa się szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;
 - 8) upadek pojazdu powietrznego — uważa się szkody powstałe wskutek katastrofy bądź przymusowego lądowania samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także spowodowane upadkiem ich części lub przewożonego ładunku;
 - 9) wydostanie się wody z urządzeń wodnokanalizacyjnych — uważa się szkody powstałe wskutek:
 - a) wydostania się wody lub pary z przewodów i urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania i innych,
 - b) cofnięcia się wody lub ścieków z publicznych urządzeń kanalizacyjnych,
 - c) samoczynnego otworzenia się główek tryskaczowych z innych przyczyn niż wskutek pożaru;
 - 10) lawinę — uważa się szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania mas śniegu, lodu, skał lub kamieni ze zboczy górskich;
 - 11) zapadanie się ziemi — uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawałenia się podziemnych pustych przestrzeni w gruncie;
 - 12) usuwanie się ziemi — uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach, nie spowodowanych działalnością ludzką;
 - 13) wylew wód podziemnych — uważa się szkody powstałe wskutek nagłego i niespodziewanego wdarcia się wody lub wody z luźnym materiałem do wyrobisk górniczych, zagrażającego zalaniem kopalni lub jej części, któremu zakład górniczy nie mógł skutecznie przeciwdziałać środkami będącymi w jego dyspozycji;
 - 14) tąpnięcie — uważa się szkody powstałe wskutek wstrząsów podziemnych, spowodowanych pęknięciem skał, wywołanym naruszeniem równowagi sił w tych skałach.
- § 5. Z odpowiedzialności PZU są wyłączone szkody:
- 1) nie przekraczające 20 000 zł łącznie z kosztami ratunku oraz kosztami uprzątnięcia pozostałości po szkodzie,
 - 2) w budowlach i urządzeniach wodnych, spowodowane działaniem wody, z wyjątkiem szkód wywołanych występującą w obrębie koryta rzeki lub innego naturalnego lub sztucznego zbiornika wodnego falą powodziową o takiej wielkości i sile działania, jaka nie została przewidziana przy projektowaniu budowli lub urządzenia wodnego, jako zbyt rzadko występująca,
 - 3) spowodowane wybuchami wywołanymi przez przedsiębiorstwo w celach produkcyjnych lub eksploatacyjnych,
 - 4) w silnikach spalinowych lub wybuchowych spowodowane przez wybuchy związane z ich naturalną funkcją lub przez wybuchy spowodowane normalnym ciśnieniem zawartych w nich gazów,
 - 5) powstałe wskutek zalania wodą z deszczu nawałnego, jeżeli zalanie nastąpiło z powodu złego stanu dachu lub niezabezpieczenia otworów dachowych,
 - 6) powstałe wskutek systematycznego zawilgacania przedmiotu ubezpieczenia z powodu nieszczelności urządzeń wodnokanalizacyjnych i innych urządzeń rozprzestrzeniających wodę lub parę,
 - 7) górnicze — w rozumieniu przepisów prawa górniczego.
- Rozdział 3
- Początek i koniec odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wymiar i opłacanie składki.**
- § 6. Odpowiedzialność PZU z tytułu ubezpieczenia środków trwałych rozpoczyna się z chwilą nabycia przez przedsiębiorstwo środka trwałego i kończy z chwilą zbycia tego środka.
- § 7. 1. PZU pobiera składkę ubezpieczeniową za roczne okresy ubezpieczenia. Podstawę obliczenia składki stanowi ewidencyjna wartość początkowa (brutto) środków trwałych, wykazana w bilansie przedsiębiorstwa na koniec roku poprzedzającego dany okres ubezpieczenia.
2. Dla przedsiębiorstw nowo powstałych podstawę obliczenia składki za pierwszy okres ubezpieczenia stanowi ewidencyjna wartość początkowa (brutto) środków trwałych, wykazana na dzień rozpoczęcia działalności przedsiębiorstwa.
3. Składkę za ubezpieczenie PZU oblicza od wartości środków trwałych (ust. 1 i 2) według obowiązującej taryfy składek.
4. Przedsiębiorstwo jest obowiązane przekazywać PZU informację o ewidencyjnej wartości środków trwałych niezwłocznie po dokonaniu rocznych zamknięć rachunkowych, nie później jednak niż do końca pierwszego kwartału nowego rocznego okresu ubezpieczenia.

Rozdział 4

Obowiązki ubezpieczonego przedsiębiorstwa.

§ 8. Przedsiębiorstwo jest obowiązane przestrzegać obowiązujących przepisów mających na celu zapobieganie powstawaniu szkód, a w szczególności przepisów o ochronie przeciwpożarowej, o budowie i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywaniu dozoru technicznego nad tymi urządzeniami.

§ 9. 1. W razie powstania szkody, przedsiębiorstwo jest obowiązane użyć wszelkich dostępnych środków w celu zmniejszenia jej rozmiarów oraz zabezpieczenia przed szkodą mienia bezpośrednio zagrożonego.

2. Przedsiębiorstwo jest obowiązane niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od dnia powstania szkody, zawiadomić o szkodzie właściwą jednostkę organizacyjną PZU, podając w zgłoszeniu szkody jej przedmiot i miejsce powstania.

3. Przed rozpoczęciem przez PZU czynności likwidacyjnych przedsiębiorstwo nie powinno zmieniać stanu faktycznego szkody, chyba że zmiana taka jest niezbędna do zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia rozmiarów szkody albo jeżeli dokonanie tych zmian w danych okolicznościach jest konieczne.

4. PZU nie może powoływać się na zakaz zmiany stanu faktycznego szkody (ust. 3), jeżeli nie rozpoczął czynności likwidacyjnych w ciągu 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o powstaniu szkody.

5. Przedsiębiorstwo jest obowiązane umożliwić PZU dokonanie szczegółowych oględzin miejsca i przedmiotu szkody w celu sporządzenia protokołu szkody oraz zezwolić na dokonanie innych czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody i wysokości odszkodowania, jak również udzielić PZU potrzebnych w tym celu wyjaśnień oraz przedstawić żądane dowody. Przedsiębiorstwo jest obowiązane również sporządzić na podstawie posiadanych materiałów dowodowych na własny koszt obliczenie poniesionych strat.

§ 10. PZU może odmówić wypłaty odszkodowania w razie stwierdzenia, że wyłączną przyczyną powstania szkody było nieprzestrzeganie przez przedsiębiorstwo obowiązków określonych w § 8 i 9 ust. 1. Jeżeli niewykonanie tych obowiązków przyczyniło się do powstania szkody, PZU może odszkodowanie odpowiednio zmniejszyć.

Rozdział 5

Zasady ustalania odszkodowania.

§ 11. 1. Odszkodowanie ustala się:

- 1) w odniesieniu do budynków i budowli, z wyjątkiem wymienionych w pkt 3 — w wysokości kosztów odbudowy lub naprawy zniszczonego lub uszkodzonego obiektu według rzeczywiście poniesionych kosztów usunięcia szkody, potwierdzonych rachunkiem wykonawcy, lub kalkulacji zleceniowej poszkodowanego, jeżeli szkodę usuwał siłami własnymi — z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia tego obiektu,
- 2) w odniesieniu do maszyn, aparatów i urządzeń technicznych, środków transportu itp., z wyjątkiem wymienionych w pkt 3 i 4 — w wysokości udokumentowanych rachunkiem kosztów zakupu nowej ma-

szyny, aparatu, urządzenia, środka transportu itp. tego samego rodzaju, typu i mocy produkcyjnej lub kosztów naprawy, z uwzględnieniem kosztów transportu, demontażu i montażu — według rzeczywiście poniesionych kosztów usunięcia szkody, potwierdzonych rachunkiem wykonawcy, lub kalkulacji zleceniowej poszkodowanego, jeżeli szkodę usuwał siłami własnymi,

- 3) w odniesieniu do budynków i budowli oraz maszyn, aparatów i urządzeń technicznych w nieczynnych zakładach, a także budynków i budowli przeznaczonych do rozbiórki — w wysokości kosztów określonych w pkt 1 i 2, z uwzględnieniem umorzenia na dzień, w którym szkoda powstała,
- 4) w odniesieniu do maszyn, aparatów i urządzeń przeznaczonych na złom — w wysokości wartości złomu.

2. Do odszkodowania ustalonego według zasad określonych w ust. 1 dolicza się poniesione przez przedsiębiorstwo i udokumentowane koszty:

- 1) związane z ratunkiem zagrożonego szkodą ubezpieczonego mienia, który miał na celu zmniejszenie strat lub niedopuszczenie do ich zwiększenia i był uzasadniony okolicznościami danej szkody,
- 2) uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, łącznie z kosztami rozbiórki i demontażu części niezdatnych do użytku,
- 3) zabezpieczenia przed szkodą ubezpieczonego mienia w razie jego bezpośredniego zagrożenia działaniem zaistniałego już zdarzenia, o którym mowa w § 4.

3. Z odszkodowania ustalonego według zasad określonych w ust. 1 potrąca się kwotę odpowiadającą wartości mienia dotkniętego szkodą, które z uwagi na rodzaj lub rozmiar uszkodzeń może być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy.

§ 12. Postępowanie w sprawie ustalenia odszkodowania PZU przeprowadza przy współdziałaniu przedsiębiorstwa.

Rozdział 6

Wypłata odszkodowania.

§ 13. 1. Odszkodowanie jest płatne w ciągu 30 dni od dnia otrzymania przez PZU zawiadomienia o powstaniu szkody, pod warunkiem złożenia przez przedsiębiorstwo w ciągu 14 dni od dnia tego zawiadomienia obliczenia poniesionych strat oraz dokumentów uzasadniających roszczenia odszkodowawcze. Jeżeli jest konieczne powołanie biegłych, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia otrzymania opinii biegłych, nie później jednak niż w ciągu 60 dni od dnia ich powołania.

2. Jeżeli dostarczenie przez przedsiębiorstwo dokumentów, o których mowa w ust. 1, nie jest możliwe w ciągu 14 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie, przedsiębiorstwo może wystąpić do PZU z wnioskiem o wypłatę zaliczki na poczet odszkodowania, jeżeli zaliczka taka jest niezbędna do niezwłocznego wyrównania powstałych strat w ubezpieczonych środkach trwałych.

3. Wniosek o wypłatę zaliczki (ust. 2) powinien zawierać wstępny rachunek strat określający wysokość danej szkody, wysokość żądanej zaliczki oraz podanie gospodarczej potrzeby użycia zaliczki na bezzwłoczne usunięcie skutków powstałej szkody.

4. PZU przyznaje zaliczkę w wysokości do 50% sumy odpowiadającej podanemu przez przedsiębiorstwo szacunkowemu rozmiarowi szkody. W szczególnie uzasadnionych przypadkach wysokość zaliczki może być wyższa.

5. Wypłata odszkodowania lub zaliczki następuje w drodze przekazu bankowego na podany przez przedsiębiorstwo rachunek. W razie postawienia przedsiębiorstwa w stan likwidacji, odszkodowanie będzie przekazane na rachunek budżetu państwa, wskazany przez właściwy organ założycielski.

Rozdział 7

Przepisy końcowe.

§ 14. Traci moc uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie umów ubezpieczenia zawieranych przez państwowe jednostki organizacyjne (Monitor Polski Nr 14, poz. 79).

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1985 r.

Prezes Rady Ministrów: w z. Z. Messner